

3.5.1 TORSK I NORDSJØEN, SKAGERRAK OG DEN ØSTLIGE ENGELSKE KANAL

Odd Smedstad

odd.smedstad@imr.no

► Status og råd

Fordi det er vanskelig å skille de forskjellige stammene i Nordsjøen, Skagerrak og Den østlige engelske kanal fra hverandre, behandles de som én bestand når bestandsstørrelse, fiskedødelighet og kvote skal beregnes.

Ifølge ICES har bestanden sviktende reproduksjonsevne og høstes ikke bærekraftig. Gytebestanden er langt under kritisk nivå. Fiskedødeligheten ser ut til å ha minket litt siden 2000 og er nå beregnet til å være

rundt kritisk nivå. Årsklassene 2001–2004 er alle beregnet til å være langt under gjennomsnittet. 2005-årsklassen virker noe bedre, men er fortsatt under gjennomsnittet (Figur 3.5.1.1).

Torskebestanden i Nordsjøen er karakterisert som nær truet (NT) i “Norsk Rødliste 2006”.

På grunn av dårlig rekruttering de siste årene påpeker ICES at kun null fangst i 2007 og 2008 vil føre gytebestanden over føre-var-nivået. De anbefaler derfor at det ikke bør fiskes torsk i Nordsjøen i 2007.

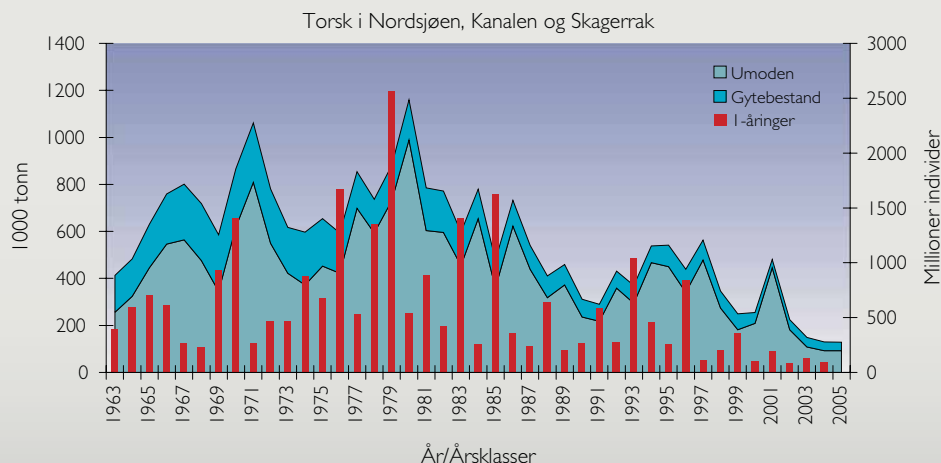
Fiskeri

Bestandene i Skagerrak, Den østlige engelske kanal og Nordsjøen forvaltes hver for seg. Nordsjøtorskbestanden er delt mellom EU og Norge. EU disponerer 83 % og Norge 17 % av totalkvoten. For 2007 er totalkvoten for Nordsjøen satt til 19 957 tonn, hvorav Norge disponerer 3 393 tonn. I Skagerrak er totalkvoten 2 851 tonn, med en norsk andel på 92 tonn.

I 2005 var totalkvoten for Nordsjøen 27 300 tonn, og for Skagerrak 3 900 tonn. Beregnet totalfangst var imidlertid på hele 54 745 tonn, inkludert utkast og svarte fangster (Figur 3.5.1.2). Totalkvo-

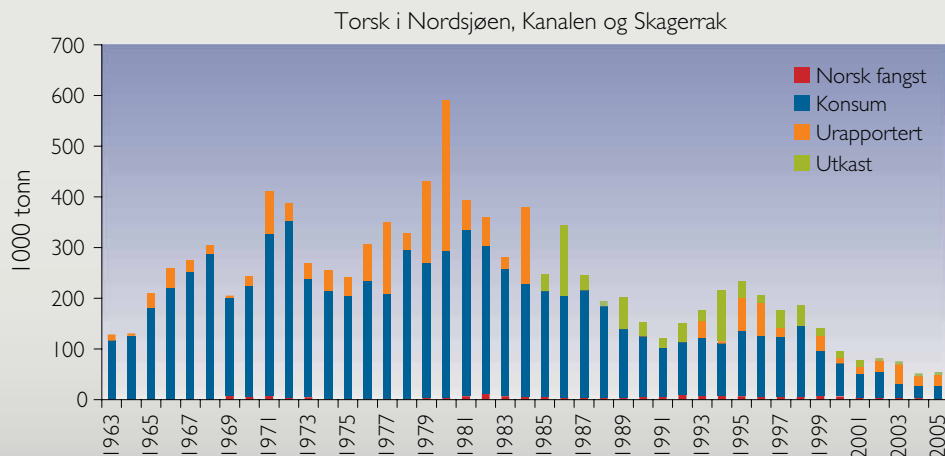
Figur 3.5.1.1

Utviklingen av totalbestand (mørkt + lyst område), gytebestand og rekruttering (søyler) som ettåring for torskene i Nordsjøen, Den engelske kanal og Skagerrak. *Cod in the North Sea, the Eastern Channel and Skagerrak. Total stock (dark + light areas), spawning stock and recruitment as 0-group (bars).*

Figur 3.5.1.2

Fangst av torsk i Nordsjøen, Den engelske kanal og Skagerrak. Data for norsk fangst mangler før 1969. *Catches of cod in the North Sea, the Eastern Channel and Skagerrak. Norwegian (red), human consumption (blue), unreported (orange) and discards (green). No data of Norwegian catches before 1969.*

ten i 2006 var 26 520 tonn i Nordsjøen og Skagerrak, hvorav Norge disponerte 4 161 tonn. Foreløpige tall fram til 30. september 2006 viser at EU har landet 17 215 tonn og Norge 2 263 tonn. Sannsynligheten er imidlertid stor for at totalfangsten også i 2006 vil overstige kvotene, og dette er ikke bærekraftig.

Torsken blir hovedsakelig tatt som bifangst sammen med hyse og hvitving i alle typer redskaper, men Danmark og Norge har også et direktefiske etter torsk med garn. Det er Danmark, Skottland, Norge, Tyskland, Belgia, Nederland og England som lander mesteparten av torskfangstene. I det norske fisket blir ca. 40 % tatt med garn, ca. 40 % med trål og resten med line, snurrevad og snøre.

Cod

ICES classifies the stock as being harvested unsustainably and suffering reduced reproductive capacity. SSB is well below the B_{lim} . Fishing mortality has shown a decline since 2000 and is currently estimated to be around F_{lim} . The 2001–2004 year classes are all estimated to have been well below average; the 2005 year class is estimated from surveys to be more abundant, but still below average.

Simulation indicates that with the recent poor recruitment, a zero catch would be required in 2007 and 2008 to achieve the rebuilding of the stock to B_{pa} by 2009. ICES recommends that the fishery for cod should be closed until an initial recovery of the cod SSB has been proven.

EU and Norway agreed on TACs for 2007 of 19,957 tonnes in the North Sea and 2,851 tonnes in Skagerrak.

Foto: Jaime Alvarez

Torsk

Gadus morhua

Familie: Torskfamilien (Gadidae)

Maks størrelse: 100 cm og 20 kg

Levetid: 15 år

Leveområde: Nordsjøen/Skagerrak

Gytemråder: Den engelske kanal, Dogger og langs skotskekysten

Gytetidspunkt: Januar–april

Føde: Krepsdyr og fisk

Nøkkeltall:

KVOTERÅD FOR 2007: 0 fangst

TOTALKVOTE/NORSK KVOTE 2005:

31 200 tonn/4 768 tonn

TOTALFANGST/NORSK FANGST 2005:

54 745 tonn/3 388 tonn

NORSK FANGSTVERDI 2005:

45 mill. kroner

Torsken i Nordsjøen er ganske stedbunden, og vi regner med at det finnes flere lokale stammer med gytefeltet bl.a. i Den engelske kanal, ved Dogger og langs skotskekysten. Det er imidlertid ingen klare grenser mellom disse stammene, og gyting kan forekomme over hele Nordsjøen.

Gytingen foregår mellom januar og april, tidligst i sør, og eggene klekkes etter to til tre uker. I juni er yngelen 20 til 80 mm lang, og de viktigste oppvekstområdene er langs danskysten og i Tyskebukta. Det finnes vanligvis også en god del yngel rundt Shetland. Den første vinteren når yngelen en lengde på 13–27 cm. Enkelte hanner kan bli kjønnsmodne allerede som toåring, og så små som 25 cm, men de fleste blir kjønnsmodne som tre- og fireåring ved en lengde på ca. 50 cm. Som seksåring kan de veie oppmot ti kg. Torsken i Nordsjøen vokser raskere og blir tidligere kjønnsmoden enn torsk i Barentshavet, og den har et kortere livsløp.

Torskens føde varierer med alderen. Ung torsk spiser mye krepsdyr, men etter hvert som den vokser, spiser den mer og mer fisk som tobis, sild og øyepål. Torsken er en utpreget kannibal, og opptil tre år gammel torsk kan bli spist av sine eldre artsfrender.

Torsken finnes på begge sider av det nordlige Atlanterhavet. Foruten torskbestanden i Nordsjøen, har vi bestander i Østersjøen, Kattegat, Irskesjøen, ved Færøyene, Island, Norskekysten, Barentshavet, øst- og vestkysten av Grønland, langs Canada og USA sør til Cape Hatteras (35°10'N). I Europa finnes den sør til Biscaya.

Torsken lever hovedsakelig ved bunnen, men den kan gå høyt opp i vannet for å beite på fiskestimer.